

градина по няколко пъти – докато се сети точната дума. Понякога не намира в бълг[арския] език думи за известно, родило се в ума му понятие. Поправки. Поетът има много мъки с думите и речта.”⁵ Най-характерно в редакционната работа на поета е това, че търси повече хармония в емоционалния тон на стихотворението – в смисъл, че концентрира вниманието си преди всичко върху емоционално-естетическия му пласт, а не толкова върху неговата сюжетика, върху стихосложението, логиката, словореда или синтаксиса. Веднъж зададена, емоционално-естетическата картина на стихотворението не се променя. При това – без да се търси с промените някаква допълнителна сугестивна сила. В по-голямата си част редакциите се отнасят до образната система, естетически рефлексирайки върху другите параметри на стиха. Както в представителното творчество на Яворов, така и в редакционното му оформяне тя е ако не централна, то една от най-важните части на поетиката му изобщо. Затова редактиращият му поглед се съсредоточава главно върху емоционалния пласт – вътрешната емоция поражда образите. Когато образът е одухотворен (в смисъл на жизненосещ), възниква възможност за неговото психологизиране в широкия смисъл. Това свидетелства за трайния интерес на поета към версифициране („разказване“) на тъмните му и дълбоки съдържания в тяхната, обикновено динамична страна – въобще за динамиката на вътрешния свят. (Може би тук се и корени насочеността на поезията му към символизма.) Спектърът на този тип редакции е изключително обширен, особено като се добавят и поправките с явно естетически характер. От по-незначителни, като „ослабнал дух отпада“ в „тревожен дух отпада“ (с. 112), до важни промени, като „А, сълзи...! Чуй ме...“ и „А, плачеш...! Чуй ме...“ в „Макар и тъй да бъде...“ (с. 115).

Преимуществено редакциите се отнасят до лексикалната конструкция на текста, т.е. Яворов повече поправя думи, независимо дали това се отнася за една-единствена дума или *an block* (например няколко думи в една строфа). Би могло да се каже, че думите са същинските корективи на получилите се емоционални несъответствия и неточности или естетически неблагоприятия според вкуса на поета. Подобно предположение обаче би било ограничено и подвеждащо, тъй като думите са за него само средството за изразяване, т.е. нямат първостепенна креативна стойност, нито са първичните носители на значения, както у други поети (споделяно по различни начини и поводи). Точно поради тази причина в анкетата с М. Арнаудов Яворов отдава на думата вторично и дори третостепенно значение и заявява, че не се чувства литератор – най-напред са

⁵ ЦДА, ф. 80, оп. 2, а.е. 4.